

Sygn. akt III UK 250/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania B. P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie
o rentę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 5 lipca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 6 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa 580/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie – w sprawie z odwołania B. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Rzeszowie o rentę z tytułu niezdolności do pracy – oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 14 maja 2014 r., oddalającego odwołanie B. P. od decyzji organu rentowego z dnia 9 maja 2013 r., którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie odmówił odwołującemu się prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z uwagi na to, że orzeczeniem z dnia 15 marca 2013 r. komisja lekarska ZUS uznała go za zdolnego do pracy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano

na przyczynę przyjęcia skargi określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie autorki skargi jej skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na to, że: „...Sąd pierwszej instancji jak i Sąd drugiej instancji, bezpodstawnie zignorował wynikającą z art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dyrektywę, że warunki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy - tj. w niniejszej sprawie na dzień 9 maja 2013 r. Ocena spełnienia przez wnioskodawcę przesłanek przyznania renty tytułu niezdolności do pracy przez pryzmat późniejszych zdarzeń, a w szczególności wobec aktualnego stanu zdrowia wnioskodawcy i podjęcia przez wnioskodawcę pracy w 2015 r. była oczywiście niedopuszczalna (abstrahując od okoliczności, że wnioskodawca podtrzymuje twierdzenie, że ciągle jest niezdolny do pracy)”; skarżący wskazał, że „nie dość, że oczywiście błędnie przyjęto chwilę, na którą dokonano oceny czy wnioskodawca spełnia przesłanki nabycia renty z tytułu niezdolności do pracy, ale także przyjęto oczywiście błędny sposób ustalenia daty powstania niezdolności do pracy wnioskodawcy. Sąd pierwszej instancji ustalił (a Sąd drugiej instancji „podzielił w całości”), że częściowa niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała w dniu 24 października 2012 r...”, w ocenie skarżącego „wcześniejsza w stosunku do badania z dnia 24 października 2012 r. dokumentacja medyczna potwierdza wcześniejsze istnienie częściowej niezdolności do pracy u wnioskodawcy”; „Kolejną oczywistą nieprawidłowością, która miała miejsce przy wydaniu zaskarżonego wyroku, wskazującą *prima facie*, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem prawa jest bezpodstawne „skrócenie” przez Sąd drugiej instancji przewidzianego ustawą okresu, w którym powinna powstać niezdolność do pracy wnioskodawcy - z 18 do 6 miesięcy od ustania okresów, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podkreślić należy, że Sąd drugiej instancji ustalił, że wnioskodawca przestał podlegać ubezpieczeniu społecznemu w dniu 31 grudnia 2010 r. Oczywiście zatem jest, że okres 18 miesięcy od tej daty upływał w dniu 30 czerwca 2012 r. Sąd drugiej instancji bezpodstawnie „skrócił” zatem wynikający z art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych termin, w którym może powstać niezdolność do pracy z 18 do 6 miesięcy”, w ocenie skarżącego „z

podzielonych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji wynika jednoznacznie, że na dzień 9 maja 2013 r. wnioskodawca był częściowo niezdolny do pracy. Niezdolność wnioskodawcy do pracy na ten dzień potwierdzają opinia uzupełniająca biegłego neurologa z dnia 5 lutego 2014 r., opinia biegłego neurologa z dnia 24 października 2012 r., z dnia 16 października 2013 r. oraz z dnia 27 listopada 2013 r., a także opinia lekarska orzecznika ZUS z dnia 4 lutego 2013 r.", „...Sądy rozpoznające niniejszą sprawę zaniechały czynności dowodowych pozwalających na ustalenie faktycznej daty powstania niezdolności do pracy wnioskodawcy - mimo wyraźnych wniosków dowodowych wnioskodawcy, zgłaszanych także na etapie postępowania apelacyjnego. Uznać zatem należy, że Sąd drugiej instancji oddalił apelację wnioskodawcy pomimo braku należytego rozpoznania istoty sprawy, co także potwierdza, że niniejsza skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”, „Brak należytego rozpoznania zarzutów apelacji przez Sąd drugiej instancji stanowił w niniejszej sprawie - w ocenie Skarżącego, rażące naruszenie art. 378 § 1 kodeksu postępowania cywilnego, a niedostateczna ocena tych zarzutów uniemożliwia kontrolę kasacyjną zaskarżonego wyroku, co przemawia za koniecznością jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK

227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Odnosząc powyżej przedstawione założenia interpretacyjne na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyżej przedstawionych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Twierdzenia autorki skargi przedstawione w uzasadnieniu wniosku są powtórzeniem uzasadnienia zarzutów rozpatrywanej skargi kasacyjnej. Na pewno nie ujawniają one stanu oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia spełnienia przez odwołującego się przesłanek prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.; dalej jako: „ustawa emerytalna”). Sąd pierwszej instancji – w celu oceny zdolności odwołującego się do pracy – przeprowadził w sprawie dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych onkologa, neurologa, ortopedy i chirurga. Biegli neurolog i ortopeda stwierdzili, że schorzenia neurologiczne, przy współistnieniu schorzeń ortopedycznych, ze względu na charakter i stopień zaawansowania, po uwzględnieniu wieku i wywiadu zawodowego upośledzają u wnioskodawcy sprawność ustroju w stopniu powodującym nadal częściową niezdolność do pracy zgodnej z kwalifikacjami, okresową do 28 lutego 2014 r. W opinii uzupełniającej biegły neurolog ustalił datę powstania częściowej niezdolności do pracy wnioskodawcy na dzień 24 października 2012 r. Na skutek wniesionych zastrzeżeń do opinii przez odwołującego się - biegły neurolog w opinii z dnia 20 lutego 2014 r. podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w opiniach wcześniejszych. Sąd pierwszej instancji uznał, że wnioskodawca nie spełnił warunków określonych przepisem art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, ponieważ nie został spełniony warunek

powstania niezdolności do pracy w czasie ubezpieczenia lub w ciągu 18 miesięcy od jego ustania.

Sąd drugiej instancji dzieląc podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji oraz jego podstawę prawną podzielił w szczególności zasadnicze ustalenie zaskarżonego wyroku, że niezdolność do pracy odwołującego się (powstała 24 października 2012 r.) nie powstała w okresach określonych w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej. Ma rację autorka skargi, że Sąd drugiej instancji wadliwie określił datę graniczną okresu 18 miesięcznego od ustania okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu odwołującego się (31 grudnia 2010 r.) na dzień 30 czerwca 2011 r. Okoliczność ta jednak nie zmienia prawidłowości zaskarżonego wyroku, ponieważ uwzględniając ustaloną przez Sądy datę powstania u odwołującego się częściowej niezdolności do pracy (24 października 2012 r.) liczony prawidłowo okres 18 miesięcy od ustania okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu odwołującego się (31 grudnia 2010 r.) przypada na dzień 30 czerwca 2012 r. – w dalszym ciągu nie obejmuje momentu powstania u odwołującego się niezdolności do pracy ustalonego w zaskarżonym wyroku na dzień 24 października 2012 r.

Taka nieprawidłowość nie przekonuje jednak o oczywistej zasadności rozpatrywanej skargi w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Sądy obydwu instancji – wbrew twierdzeniom uzasadnienia wniosku – właściwie oceniły zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję organu rentowego z dnia 9 maja 2013 r. w kontekście oceny przesłanek prawa do spornego w sprawie świadczenia rentowego na dzień wydania przedmiotowej decyzji.

Nie ma także racji autorka skargi zarzucając nierozpoznanie przez Sąd drugiej instancji istoty sprawy przez nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji odwołującego się. Sąd drugiej instancji rozpoznając sprawę w postępowaniu odwoławczym stwierdził, że Sąd Okręgowy celem ustalenia, czy wnioskodawca spełnił przesłankę niezdolności do pracy, dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy z zakresu neurologii, onkologii, ortopedii i chirurgii. W oparciu o treść apelacji, zawarte tam zarzuty i wnioski, Sąd drugiej instancji postanowił w trybie art. 382 k.p.c. uzupełnić postępowanie dowodowe w sprawie, przez przesłuchanie wnioskodawcy, a także przez przeprowadzenie dowodu z

opinii biegłego z zakresu medycyny pracy, na okoliczność istnienia niezdolności wnioskodawcy do pracy, daty powstania tej niezdolności i jej charakteru.

W ocenie Sądu drugiej instancji uwzględniając wnioski biegłej zawarte w opinii uzupełniającej, ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji zostały potwierdzone przez Sąd drugiej instancji w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego. Powyższe skutkowało pełną akceptacją dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny prawnej sprawy, sprowadzającej się do stwierdzenia, że wnioskodawca nie spełnia ustawowej przesłanki do przyznania spornego świadczenia rentowego.

Sąd drugiej instancji pominął wnioski zawarte w piśmie procesowym z dnia 6 lipca 2015 r. oraz z dnia 4 sierpnia 2015 r., z uwagi na brak wykazania przez odwołującego się potrzeby ich powołania na etapie postępowania apelacyjnego.

Skarżący – poza tylko prostym zaprzeczeniem stanowisku zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie – nie przedstawił odpowiedniego wyводу, którym wykazałby oczywistą zasadność swojej skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Odmawiając przyjęcia skargi do rozpoznania Sąd Najwyższy miał na względzie wielokrotnie już powtarzane stanowisko judykatury, że sąd orzekający w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku dopuszczania dowodów, zwłaszcza z opinii biegłych lekarzy tak długo, aż strona uzyska opinię odpowiadającą jej oczekiwaniom (wyroki: z dnia 19 marca 1997 r., II UKN 45/97, OSNAPIUS 1998 nr 1, poz. 24 z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPIUS 1998 nr 20, poz. 612). W konsekwencji należy uznać, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd drugiej instancji były wystarczające do prawidłowego rozstrzygnięcia tej sprawy.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.